

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

BMP-0790-1-4/11/AK

Warszawa, dnia 2. marca 2011 roku

RPO-620459/09

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPEL. 2011-03-04

Pani

Irena LIPOWICZ

NR 1378532

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Rzecznik,

W nawiązaniu do wystąpienia z dnia 2 lutego 2011 roku (znak: RPO-620459-II/09/MK) dotyczącego *opracowania ustawy, która uregulowałaby w sposób kompleksowy wykorzystywanie przez organy państwowe materiałów pochodzących z monitoringu*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Publikacja przez Policję wizerunku osoby oparta jest na ustaleniach faktycznych w sprawie oraz przepisach *Kodeksu postępowania karnego*, który w rozdziale 29 „Poszukiwanie oskarżonego i list gończy” daje podstawę do publikacji wizerunku osoby, zawiązując jednakże tę możliwość tylko do osób poszukiwanych (podejrzani bądź oskarżeni). W takich przypadkach zgodę na publikację wizerunku (zdjęcie, portret pamięciowy) wydaje sąd lub prokurator zarządzający poszukiwaniami.

Odmierna sytuacja – jak się wydaje stanowiąca przyczynek do wystąpienia Pani Rzecznik – zachodzi w przypadku uzyskania przez Policję nagrania z wizerunkiem osoby, przy czym osoba ta nie posiada statusu podejrzanego bądź też oskarżonego.

W wystąpieniu wskazano, że na publikację przez organy ścigania wizerunku osób uzyskanego za pomocą monitoringu wizyjnego nie zezwalają przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku *o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (t.j.: Dz. U. z 2006 roku Nr 90, poz. 631 z późn. zm.). Istotnie, w art. 81 wymienionej ustawy zastrzega się, że rozpowszechnianie wizerunku z zasady wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej, z wyjątkiem tylko rozpowszechniania wizerunków osób powszechnie znanych wykonanych w sytuacjach związanych z ich aktywnością publiczną oraz wizerunków osób wykonanych jako szczegół większej całości (zgromadzenia, krajobrazu, imprezy publicznej).

Przy ocenie działań Policji warto jednak zauważyć, że zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku *o Policji* (t.j.: Dz. U. z 2007 roku Nr 43, poz. 277 z późn. zm.) policjanci w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń, wykonując czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe, mają prawo do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a w przypadku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych podejmowanych na podstawie ustawy – także i dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom.

Jest to w pierwszym rzędzie monitoring zdarzeń (tak został określony w ustawie), a następnie, w sytuacji ujawnienia zdarzenia noszącego znamiona czynu karalnego – podejmowane są przez Policję czynności mające na celu identyfikację jego uczestników. Wymaga podkreślenia, że w takiej sytuacji czynności wykonywane przez policjantów nie wynikają już tylko z ustawy *o Policji*, lecz znajdują podstawę w przepisach postępowania karnego lub postępowania w sprawach o wykroczenia. Zgodnie bowiem z art. 10 § 1 i art. 297

§ 1 pkt 1 i 2 *Kodeksu postępowania karnego* Policja jest obowiązana do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania przygotowawczego o czyn ścigany z urzędu oraz ustalenia w tym postępowaniu, czy rzeczywiście zostało popełnione przestępstwo, a także do wykrycia sprawcy przestępstwa. W myśl art. 307 *Kpk*, Policja może dokonywać w niezbędnym zakresie sprawdzeń również własnych informacji nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo (taki charakter mają również informacje pochodzące z prowadzonego przez Policję monitoringu miejsc publicznych).

Nadto, stosownie do art. 20 ust. 2a ustawy *o Policji*, Policja może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać w celu realizacji zadań ustawowych informacje, w tym dane osobowe, o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, osobach o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swoją tożsamość oraz o osobach poszukiwanych, także bez ich wiedzy i zgody. Informacje te mogą obejmować m.in. zdjęcia, szkice i opisy wizerunku (art. 20 ust. 2b pkt 3 ww. ustawy). Tryb gromadzenia, przetwarzania i usuwania danych o osobach określony został szczegółowo w Decyzji Nr 167 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2008 roku w sprawie funkcjonowania zestawu centralnych zbiorów informacji tworzących Krajowy System Informacyjny Policji (Dz. Urz. Nr 10, poz. 57 z późn. zm.), wydanej na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 września 2007 roku w sprawie przetwarzania przez Policję informacji o osobach (Dz. U. Nr 170, poz. 1203).

Analizując natomiast problematykę wykorzystywania przez organy ścigania materiałów pochodzących z monitoringu, w kontekście przytoczonego przez Panią Rzecznik przykładu publikacji zdjęć kibiców piłkarskich przez śląską Policję, należy odwołać się przede wszystkim do ustawy z dnia 20 marca 2009 roku *o bezpieczeństwie imprez masowych* (Dz. U. Nr 62, poz. 504 z późn. zm.). Zgodnie z art. 11 ust. 2 ww. ustawy, materiały zgromadzone przez organizatora imprezy masowej podczas utrwalania przebiegu imprezy masowej (za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk), mogące stanowić dowody pozwalające na wszczęcie postępowania karnego albo postępowania w sprawach o wykroczenia lub dowody mogące mieć znaczenie dla toczących się takich postępowań, organizator niezwłocznie przekazuje prokuratorowi rejonowemu właściwemu ze względu na miejsce przeprowadzonej imprezy masowej lub właściwemu terytorialnie komendantowi powiatowemu (miejskiemu, rejonowemu) Policji, w razie potrzeby z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego lub z wnioskiem o ukaranie, chyba że sam zawiadomi o przestępstwie albo wystąpi z wnioskiem o ukaranie w sprawach o wykroczenia.

W odniesieniu do upubliczniania materiałów pochodzących z monitoringu, koniecznym wydaje się również przywołanie przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku – *Prawo prasowe* (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.). W myśl art. 13 przedmiotowej ustawy, nie wolno publikować w prasie danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe, jak również danych osobowych i wizerunku świadków, pokrzywdzonych i poszkodowanych, chyba że osoby te wyrażą na to zgodę. Podkreślić jednak należy, iż właściwy prokurator lub sąd może zezwolić, ze względu na ważny interes społeczny, na ujawnienie danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe. W związku z tym podkreślenia wymaga, że Policja, na podstawie zgody udzielonej przez prokuratora, może publikować wizerunek osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze.

W tym miejscu należy zauważyć, iż odrębną szerszą problematykę stanowi kwestia zasad i warunków dopuszczalności stosowania i wykorzystywania monitoringu i wideonadzoru przez podmioty prywatne. Zagadnienia te – jedynie w kontekście zwiększenia bezpieczeństwa w miejscach publicznych – były przedmiotem konsultacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych oraz roboczych kontaktów m.in. z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz Katedrą Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. W MSWiA analizowano również praktyczne aspekty współpracy między sektorem

prywatnym a służbami bezpieczeństwa i porządku publicznego w zakresie wykorzystania monitoringu wizyjnego.

Mając jednakże na uwadze spectrum zagadnienia, uregulowanie przedmiotowej problematyki na poziomie ustawowym wymagałoby wypracowania, w ramach możliwie szerokich konsultacji międzyresortowych z udziałem partnerów zewnętrznych, stanowiska w sprawie formy i zakresu ewentualnej regulacji oraz szczegółowego określenia roli i udziału poszczególnych resortów oraz instytucji gotowych do zaangażowania się w omawianą problematykę.

Uprzejmie informuję, iż w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji podjęto prace legislacyjne w przedmiotowym zakresie, są one jednak na dosyć wczesnym etapie i trudno będzie przeprowadzić je jeszcze w tej kadencji Parlamentu.

z powołaniem

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
A. Rapacki
z up. Adama RAPACKI
Podsekretarz Stanu